

TEREPGYAKORLATI NAPLÓ

2012/2013

Készítette:.....

I. évfolyam BSc hallgató

Terepgyakorlat I.

A tantárgy kódja:	FDB1701, FDB 1701L
A meghirdetés féléve:	2. szemeszter
Előfeltétel:	-
Időtartama:	5 nap (30 tanóra)
Kreditpont:	3
Számonkérés módja:	gyakorlati jegy (több részjegy átlaga!)

Szakmai információk:

A tantárgy általános célja az, hogy az egyes alapozó tárgyak ismeretanyagának vonatkozó részeit terepi körülmények között gyakorolhassák (alkalmazhassák) a hallgatók.

A gyakorlati jegy megszerzéséhez az alábbiakat kell teljesíteniük a hallgatóknak:

I. Térkép- és vetülettan I-II. tantárgyból

1. Meg kell ismerni a terepi tájékozódás valamennyi empirikus módszerét, a helymeghatározás hagyományos és GPS segítségével történő mozgáshoz felhasználható eszközök (iránytű, tájoló, GPS) használatát.
2. Meg kell ismerni a különböző geodéziai műszerekkel végrehajtható alapvető mérések elvét (pl. a szintezés menetének a végrehajtását, az iránykitűzést, a pontos helymeghatározást).
3. Különböző szerkesztési feladatokat kell végrehajtani az elméletben tanultak alapján (pl. terepvázlatok és tájképvázlat szerkesztése a bejárando terepen, térképvázlat szerkesztése előre kijelölt útvonaltervről).
4. Előre elkészített térképvázlat segítségével töréspontokat kell felkeresni és el kell tudni végezni az útvonal korrekciós javítását, pontosítását is.

Mindezek végrehajtásához az alábbi eszközök gyakorlati használatát kell ismerni:

- szintező műszer,
- GPS-, tájoló különböző típusai,
- katonai- és turistatérképek,
- gördülő távolságmérő,
- és a szerkesztéshez használatos eszközök.

II. Éghajlattan I-II. tantárgyból

A hallgatóknak a legalapvetőbb meteorológiai műszerek felhasználásával egész napos mikroklíma-mérést kell végezniük, melynek eredményeit még a terepgyakorlat ideje alatt grafikusán fel kell dolgozni, szakmailag ki kell értékelni (ez utóbbit egyénileg kell elvégezni, amennyiben a hallgató másolatot, komolytalan, szakszerűtlen összegzést ad be, az elégtelen részjegyet von maga után).

III. Általános természeti földrajz I-II-III. tantárgyból

A hallgatóknak kijelölt terepszakaszon alapvető geomorfológiai, hidrogeográfiai és biogeográfiai megfigyeléseket, illetve méréseket kell végezniük, megadott szempontok alapján. Mindezek elvégzéséhez részletes topográfiai- és turistatérképet, mérő- és szerkesztőeszközöket kell használni. A gyakorlat során végzett munkáról max. 5 oldal terjedelemben illusztrált összegzést kell elkészíteni. (Amennyiben a beadott munka szakszerűtlen, esetleg másolat, az elégtelen részjegyet von maga után.)

IV. A terepgyakorlat földtani részének teljesítési követelményei

A terepmunka célkitűzése és tematikája:

Az I. évf. BSc földrajz szakos hallgatók (valamint a II. évf. földrajz szakirányt választó hallgatók) az egyes alapozó tárgyak (Fejezetek az általános földtan témaköreiből I-II., Általános természetföldrajz I-II.) elméleti ismeretanyagának birtokában megismerkednek azok gyakorlati, terepi alkalmazásával.

Az ismeretanyag feldolgozásához az intézet oktatói (Dr. Szepesi János, Dr. Sütő László, Dr. Dobány Zoltán) részletes ábraanyagot adnak közre, amelyet minden hallgatónak a gyakorlat megkezdése előtt be kell szereznie (fénymásolat formájában).

A terepgyakorlati földtan részjegy megszerzésének feltételei:

1. 15 darabos közetgyűjtemény összeállítása és rendezése
2. Kézzel írott észlelési napló készítése (nem másolása), amely tartalmazza:
  - a terepgyakorlaton végzett ásvány- és közethatározási vizsgálatok leírását és eredményeit,
  - a lelőhelyek, feltárások környezetének (pl. szálkőzet, sűrű törmelék), morfológiai sajátosságainak leírását,
  - a hallgató szakmai meglátásait, észrevételeit, tapasztalatait,
  - Geoinformatika I. tárgyból kiegészítő jegyszerzési lehetőség a terepgyakorlati kirándulások és lelőhelyek digitális térkép formájában történő rögzítése.

Az anyagok leadásának határideje a terepgyakorlat utolsó napja (kivéve a digitális térkép).

Szükséges eszközök:

- kalapács (legalább 0,5 kg súlyú, feje lehetőleg stabil legyen)
- védőszemüveg
- jegyzetfüzet
- minták csomagolásához újságpapír
- a kőzetek és ásványok feliratozásához címke (fénymásolni)
- mintagyűjtő zacskó (legalább 20 db), nedves mintáknál, hogy a címke ne ázzon el 2 db szükséges.

A jegyzőkönyv elkészítése nem szépírás és másolási gyakorlat. Az egyforma jegyzőkönyvek kizárásra kerülnek. Elkészítéséhez az oktatóknak a kiadott ábraanyaghoz kapcsolódó terepi magyarázatainak jegyzetelése hasznos kiegészítésül szolgál.

Általános információk:

A terepgyakorlat minden I. évfolyamos BSc (földrajz), II. évfolyamos BSc (földrajz szakirány) nappali és levelező tagozatos hallgató számára kötelező. Önköltséges, a kötelezően befizetendő összeg csak a szállásdíjat és az autóbusz költségeit fedezi. A hallgatónak az egyéni felszerelést (beleértve a személyes használatra szánt gyógyszereket, köszereket stb.) saját magának kell biztosítania. A Turizmus és Földrajztudományi Intézet csak a szakmai munkához szükséges felszerelést tudja biztosítani. A hallgatók anyagilag felelősek az általuk használt intézeti műszerekért, eszközökért. A fokozott balesetveszély miatt a terepgyakorlat idején minden hallgatótól felelősségteljes viselkedést várunk el. Amennyiben a hallgató viselkedése a kötelezően betartandó normákat sérti, annak a terepgyakorlatról való kizárása a következménye.

A terepgyakorlat időpontja: 2013. április 28 – május 02.

Helyszíne: Tokaji-hegység, Telkibánya

A terepgyakorlat várható költsége: 15 000 forint/fő (csak a szállás és az autóbusz bérleti költsége)

(Étkezési lehetőség van, a reggeli 470 forint, a vacsora 650 forint. A terepi feladatok miatt meleg ebédre nincs lehetőség! A reggeli/vacsora csak külön előrendelés esetén vehető igénybe! Minden más élelmiszerről a hallgatónak magának kell gondoskodni. A településen egy élelmiszerbolt van, tejet, kenyeret csak előzetes rendelés esetén vásárolhatunk!)

Minden hallgató köteles M= 1:40 000 méretarányú Zempléni-hegység (észak) turistatérképet hozni!

Indulás autóbusszal: 2013. április 28-án 7 órakor, a Városi Stadion és a kollégium közötti parkolóból (gyülekező fél órával korábban, mert az intézetből le kell hordani a felszerelést)

Vonattal, Nyíregyházáról: 6³⁹-kor, érkezés Miskolcra 8¹⁹-kor, átszállás a Rákóczi IC-re, majd indulás tovább 8³³-kor, érkezés Hidasnémetibe 9²⁷-kor. Miskolc-Hidasnémeti között helyjegy váltása kötelező!! Hidasnémetiből a bérelt autóbusz viszi fel a hallgatókat Telkibányára.

A visszatkozás menetrendje: indulás Hidasnémetiből 9⁴⁷-kor, érkezés Miskolcra 10⁵³-kor, átszállás a Jázmin IC-re 11³¹-kor, érkezés Nyíregyházára 12³⁰-kor. Miskolc-Nyíregyháza között helyjegy váltása kötelező!

Az autóbusz a körülményektől függően, 9-10 óra között indul Nyíregyházára. Várható érkezés: 12 óra körül

A TEREPGYAKORLATON VÉGZENDŐ KONKRÉT SZAKMAI FELADATOK

I. Térkép- és vetülettan I-II., illetve Általános természeti földrajz III. tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok

(Egy csoport 3 részre osztva: rotálva vált 3 óránként)

1. csoport:

1. feladat: útvonalpontok átmásolása a térképről saját térképre:

Telkibánya, oktatóközpont – Ósva-völgy Kutyaszorító - Telkibánya, oktatóközpont

Táv: 7,9 km; Szintemelkedés: 101 m

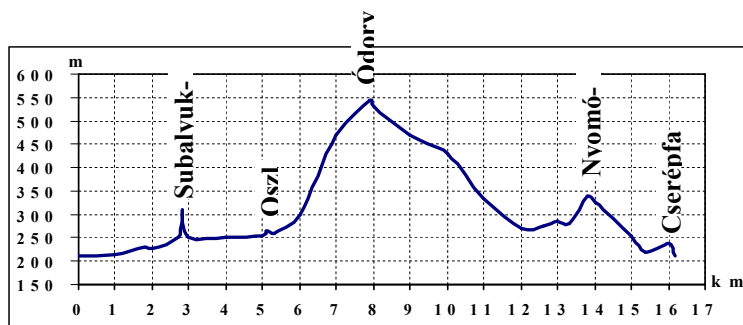
2. feladat: és készíts egy összefoglaló útvonaltáblázatot a megfelelő paraméterekkel (Zemplén-hg. turistatérképe)

Példa: A Less Nándor Emléktúra (Bükk-hg.) 16 km-es távjának összefoglaló táblázata

Útvonal	résztáv (km)	össztáv (km)	részszint (m)	összszint (m)	jelzés
Cserépfalu, iskola – Hór bejártata	2,12	2,12	20	20	S+
Hór eleje – Subalyuk	0,69	2,81	83	103	K+
Subalyuk – Oszla	2,26	5,07	15	118	K+
Oszla – Ódorvár	2,79	7,86	285	403	K+, KL
Ódorvár – bükkzsérci műút	4,7	12,56	0	403	K+
bükkzsérci műút – Nyomó-hegy	1,4	13,96	87	490	Z
Nyomó-hegy – Cserépfalu, iskola	2,31	16,27	18	508	P

3. feladat: Készíts az útvonalról szintvonalas metszetet

Példa: A Less Nándor Emléktúra (Bükk-hg.) 16 km-es távjának szintvonalas metszete

4. feladat: Látrajz vagy láthatósági metszet készítése

Készíts a Kutyaszorítóból 3 részből álló láthatósági metszetet vagy vázlatos látrajzot.

Segédlet: http://www.sci.u-szeged.hu/eghajlattan/pdf/terk-kart_gyak-7_10.pdf

5. Túravezetés: 2 fő/4-500 m; adott terepi ponton (2-3) - irányszög mérése,

2. csoport:

1. feladat: a tábor területén teodolittal körbemér egy kijelölt 500 m körüli területet.

2. feladat: GPS segítségével beméri a leendő talajminta-vételezés helyét

3. csoport: Egy talajfúrás fizikai-kémiai paramétereinek terepi meghatározása

1. feladat: Mintavételezés talajfúróval lehetőség szerint talajvíz-szintig vagy 3 m mélységig.

2. feladat: 50 centiméterenként mintavételezés

3. feladat: A talajminta makroszkópos leírása, pH-mérés, szín meghatározása, mésztartalom meghatározása, fizikai talajféleség leírása

Szükséges eszközök:

- színtező műszer,
- GPS-, tájolók különböző típusai,
- katonai- és turistatérképek,
- gördülő távolságmérő,
- és a szerkesztéshez használatos egyéni eszközök.
- Talajfúró és egyéb talajvizsgálati eszközök

Részjegy: .....

II. Éghajlattan I-II. tantárgyból, illetve Általános természeti földrajz III. tantárgyból végzendő feladatok

1. feladat: Mikroklíma mérés három (10-10 fős) csoportban. A csoportok meghatározott időben állomást váltanak (12 és 14 órákor). Utolsó mérés: 16 órákor

A mért adatokat grafikusan fel kell dolgozni és minimum 1,5 oldalon szakmailag ki kell értékelni.

Szükséges mérőeszközök: Fuess-rendszerű állomási hőmérő, Fuess-rendszerű maximum-minimum hőmérők, Assmann-rendszerű aspirációs hőmérőpár, Campbell-Stokes-féle napfénytartammérő, Barométer, Hajszálas higrométer, Kézi kanalas szélesebség, illetve szélútmérő

Egyéb anyagok: előre elkészített táblázatok, milliméterpapír (min. 6 db), körző, vonalzó, színes tollak, A/4-es méretű rajztábla

A, Az állomási hőmérőkkel mért adatok grafikus feldolgozása:

B, A Fuess-rendszerű maximum hőmérőkkel mért adatok grafikus feldolgozása:

C, A Fuess-rendszerű minimum hőmérőkkel mért adatok grafikus feldolgozása:

D, A légnyomási adatok grafikus feldolgozása:

E, A relatív páratartalom grafikus feldolgozása:

F, A mért szélességek és szélirányok grafikus feldolgozása:

G, Napfénytartam:.....

H, Felhőzet oktákbán:.....

A mérési adatok kiértékelése:

2. feladat: Vízhozam mérés (minden csoportnak el kell végezni!)

Szükséges eszközök, anyagok: mérőszalag, egyenes vonalzó, jegyzetfüzet, térkép, milliméterpapír, szerkesztő eszközök, zsebszámológép

A terepen mért adatok felhasználásával meg kell szerkeszteni a mért mederkeresztmetszet méretarányos rajzát, majd ki kell számolni a vízhozamot.

A, A mederkeresztmetszet méretarányos rajza:

A .....-patak vízhozama:.....

Részjegy:.....

III. Szakmai feladatok földtanból

Földtani vizsgálatok

1. feladat Földtani térkép használata

Az *M 1: 100 000 méretarányú Gönc földtani térképlap*, a Zempléni Tájvédelmi Körzet monográfia *Fejlődéstörténet, földtani felépítés, földtani értékek* fejezete és a *turistatérkép* segítségével adja meg a Telkibánya környéki kőzetformációk, tagozatok jellemző kőzeteit és elterjedési területét

Baskói Andezit Formáció

jellemző kőzet:

elterjedés:

Baskói Andezit Formáció, Telkibányai Kálimetaszomatit Tagozat:

jellemző kőzet:

elterjedés:

Szerencsi Riolitufa Formáció, Pusztafalui Riodácit Tagozat

jellemző kőzet:

elterjedés:

Szerencsi Riolitufa Formáció, Pálházi Tagozat

jellemző kőzet:

elterjedés:

Szerencsi Riolittufa Formáció, Kishutai riolit Tagozat
jellemző kőzet:
elterjedés:

Szerencsi Riolittufa Formáció, Füzérkomlói Tagozat
jellemző kőzet:
elterjedés:

Szerencsi Riolittufa Formáció, Kékedi Tagozat
jellemző kőzet:
elterjedés:

Erdőbényei Formáció Rátkai Kvarcit Tagozat
jellemző kőzet:
elterjedés:

Vizsolyi Riolittufa Formáció
jellemző kőzet:
elterjedés:

Amadévári Andezit Formáció
jellemző kőzet:
elterjedés:

2. Vulkáni formakincs vizsgálata

A terepen elhangzott információk alapján írjon példát a következő paleo vulkáni formák előfordulásaira:

Kaldera:

Riolit lávadóm:

Riodácit lávadóm:

Szubvulkáni andezittest:

Andezit lávaár:

Riolit ártufa takaró:

Rétegvulkáni szerkezet:

3. Feltárások vizsgálata

A feltárásokban felismerhető szerkezeti elemek felismerése, dőlés és csapásirányok meghatározása freibergi típusú bányászkompasszal.

oszlopos elválás:

pados-lemezes elválás:

rétegzettség:

vetősík:

telér:

4. Kőzetgyűjtemény összeállítása

Cél egy min. 10 db-ból álló szakszerűen begyűjtött és jellemzett minta sor összeállítása

Kőzetek: riolittufa, konglomerátum, riolit, perlit, dácit, andezit, kvarcit,

Ásványok: kvarc, kalcedon, barit, adular, jarosit, limonit, goethit, pirit, gipsz

Részjegy:.....

Egyéb feladatok, megjegyzések:

Gyakorlati jegy: .....

.....

szakmai felelős